

ASUKASTUPATOIMINNAN KARTOITUS/ VALTUUSTOALOITE

441/00.02.06/2022

KV 10.10.2022 § 78

Keskustan valtuustoryhmän alote:

Limingan kuntastrategiaan on kirjattu tavoitteeksi, että jokaisella liminkalaisella tulisi olla yksi harrastus ja yksi ystävä. Lisäksi strategiassa korostetaan yhteisöllisyyttä ja kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä.

Yksinäisyys liitetään usein osasyiksi terveysongelmiin, osattomuuden tunteeseen sekä köyhyyteen ja syrjäytymisvaaraan. Yksinäisyyttä koetaan selvästi useammin kotitalouksissa, joissa on vain yksi aikuinen – siis yksin asuvien tai yhden huoltajan talouksissa. (Okkonen 2019.)

Sotkanetin tilastojen mukaan Limingan kunnassa vuonna 2021 oli asutokuntia yhteensä 3406, joista yhden hengen asutokuntia oli 24,9 % eli noin 848 kappaletta. 65 vuotta täyttäneiden asutokunnista yhden hengen asutokuntia oli vuonna 2021 44,9% ja yli 75-vuotiaiden asutokunnista osuus oli 52,1%.

Yksinasuvat, Liminka	2020	2021
65 vuotta täyttäneiden yhden hengen asutokunnat, % vastaavan ikäisten asutokunnista	42,9	44,9
75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asutokunnat, % vastaavan ikäisten asutokunnista	48,4	52,1
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista	24,4	24,9

© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2022

Tulevaisuudessa ikäihmisten asuminen painottuu yhä enemmän kotona asumiseen. Tämän vuoksi yhteisölliseen toimintaan tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota hyödyntäen olemassa olevia tiloja sekä huomioimalla yhteisöllisyys ja yhteisölliset tilat kaavoituksessa ja uudisrakentamisessa.

Liminkaan kaivataan asukastupa-toimintaa sekä Tupokseen että kuntakeskukseen. Asukastupa tarjoaisi tapaamispaikan ja tekemistä eri-ikäisille kuntalaisille. Päiväaikaan järjestettävä toiminta tavoittaisi seniori-ikäisten lisäksi esimerkiksi perhevapaata viettäviä vanhempia, työttömiä, vuorotyötä tekeviä tai osatyöllistettyjä.

Asukastupa voisi kutsua eri teemoihin liittyviä vierailijoita osallistujien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Asukastupa voisi mahdollistaa myös omaehtoisen harrastus- ja ryhmätoiminnan vapaaehtoisten vetämänä.

Asukastuvalla voisi olla myös kahvila tai ruokailumahdollisuus. Yhdessä syömisellä on monia positiivisia vaikutuksia. Samaa ruokaa yhdessä syövät kokevat kuuluvansa samaan yhteisöön ja yhteinen ateria lähentää sekä vahvistaa ihmisten välisiä suhteita. (Marttaliitto 2019) Helena Lindsténin tutkimuksen mukaan myös kahvinjuonnilla ja siihen liittyvillä kahvirituaaleilla on merkityksensä päivän rytmittäjänä sekä yhteisöllisyyden, sosiaalisten suhteiden ja ryhmähengen vahvistamisen kannalta.

Limingan kunta on tehnyt erinomaista työtä työllisyyden parantamiseksi ja juuri päättynyt Pikkuduunia –hanke on edistänyt etenkin osa-aikatyöllistymistä, kevytyrittäjyyttä ja muuta “oman näköistä työelämää”. Hankkeen hyvät käytänteet pitäisi pitää elossa jatkossakin. Asukastupatoiminta voisi tarjota erilaisia työmahdollisuuksia toiminnasta innostuville osajille. Työllistämistoimina kunta voisi palkata asukastupiin henkilöitä, jotka huolehtisivat tilan aukiolosta, kahviosta tai ruokatarjoilusta sekä muutenkin toiminnan säännöllisyydestä. Asukastupa voisi olla myös luonnollinen työn tarjoajien ja tarvitsijoiden kohtaamispaikka.

Esteettömiä ja helposti saavutettavia tiloja tapaamispaikoksi on tällä hetkellä kuntakeskuksessa esimerkiksi Niittypirtillä, Jussilassa ja Linnukkahallin kahviossa, Tupoksessa Vanamossa ja Huiskeella.

Mielestämme myös uudisrakentamisessa, varsinkin isommissa taloyhtiöissä, tulee jo suunnittelussa huomioida yhteiset tilat, jossa talon asukkaat voivat kokoontua säännöllisesti edellä kuvatun toiminnan kaltaisesti.

Me aloitteentekijät toivomme, että viranhaltijat hallintokuntia läpileikkaavasti kartoittavat mahdollisuuksia aloittaa edellä kuvattua työllisyyttä, yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistävää asukastupatoimintaa.

Päätös

Aloite lähetetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Valmistelija

henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Eliisa Tornberg 050 377 1513,
eliisa.tornberg@liminka.fi

Vastaus valtuustoloitteeseen:

Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja kokosi poikkihallinnollisesti kunnan henkilöstöä kartoittamaan asukastupatoiminnan mahdollisuuksista kunnassa. Asian tiimoilta kokoonnuttiin pohtimaan tämä hetkistä tilannekuvaa asukastupatoiminnan järjestämiseksi kuntaan.

Kunnan työllisyystilanne on hyvä ja pitkäaikaistyöttömyys on matalalla tasolla. Pitempiaikaista henkilöstöresurssia tätä kautta on hankalampi saada. Tästä syystä kunnan tulisi palkata henkilöstöresurssi toiminnan järjestämiseksi.

Kunnan järjestämänä liikuntapalveluita on eri-ikäisille ja järjestöillä erilaisia toimintoja kuntalaisille. Toimintoja kunnassa siis on, ja ne toimivat eri paikoissa. Järjestöjen ja yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistetty. Tulisi kartoittaa järjestöjen ja yhdistysten kiinnostus toiminnan pyörittämiseen. Toimintojen kokoaminen asukastupatoiminta-ajatuksen pohjalta voisi olla hyödyllistä. Yhdistyksillä olisi mahdollista hyödyntää palkkatukea henkilöstöresurssin palkkaamisessa.

Tilojen osalta mietinnässä oli tällä hetkellä keskustan alueella K-Marketin tila, jota voisi tällaiseen toimintaa käyttää. Tupoksessa vastaavaa tilaa ei vielä löydetty. Asumismuotojen laajentamiseksi, kuten palveluasumisen

kotien rakentamisesta, on tehty alustavia suunnitelmia ja siihen yhteyteen tällaista toimintaa tulisi suunnitella.

Keskustan valtuustoryhmän aloite on ajankohtainen ja strategiaan pohjautuva. Asukastupatoiminnasta on tärkeää tehdä vielä kartoitus ja osallistaa ikäihmisiä toimintasisältöjen kehittämisessä, kuten vanhus- ja vammaisneuvostoja. Asia tulee pitää suunnitelmissa, kun toimintoja kehitetään ja tilaratkaisuja suunnitellaan.